VASTAANOTTAJA
Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: E 160/2022 vp

Lausunto: Valtioneuvoston selvitys: Suomen ennakkovaikuttamislinjaukset EU:n tulevaan raaka-ainealoitteeseen

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa E 160/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen ennakkovaikuttamislinjaukset EU:n tulevaan raaka-ainealoitteeseen. Linjauksessa todetaan, että Suomi pitää välttämättöminä toimia kriittisten raaka-aineiden tuotantoketjujen monipuolistamiseksi ja kriittisten riippuvuuksien vähentämiseksi. Komission toimia raaka-ainetarpeen tyydyttämiseksi pidetään tarpeellisina, mutta tarkemmat kannat muodostetaan myöhemmin, komission annettua asiaa koskevat ehdotuksensa.

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät yhtyy suurelta osin ehdotettuihin Suomen ennakkovaikuttamislinjauksiin. Erityisesti linjauksissakin mainittu tarve TKI-toiminnan vahvistamiselle on erittäin tärkeää. Myös uusiutuvien eurooppalaisten materiaalivirtojen korostaminen uusiutumattomien sijaan on kannatettavaa niin ympäristön kuin huoltovarmuudenkin kannalta, kuten linjauksissa todetaan.

Kriittisten raaka-aineiden määrittely ja määrittelyjen pitäminen ajankohtaisena voi olla haastavaa teknologisen kehityksen ennakoimattomuuden vuoksi. Säännöllisesti päivitettävä listaus kriittisinä pidetyistä raaka-aineista voi olla hyödyllinen, mutta hyödyllisyys riippuu listauksen ajantasaisuudesta, reagointikyvystä ja listaukseen perustuvien toimenpiteiden tehokkuudesta. Liian hienovarainen raaka-aineiden jaottelu voi johtaa toimenpiteiden laimenemiseen.

Suomen kanta voisi olla ehdotettuakin varauksellisempi joidenkin raaka-ainehankkeiden poikkeavia lupamenettelyjä koskien. Linjauksessa voisi esittää kattavaa selvitystä tällaisten poikkeavien lupamenettelyjen vaikutuksista. Selvityksessä tulisi perustella uskottavasti esimerkiksi Suomen linjauksissakin mainittujen yhteisten sääntöjen noudattamisen ja eri toimijoiden tasavertaisen kohtelun säilyminen siinä tapauksessa, että poikkeavia lupamenettelyjä harkittaisiin.

On hyvä ja tärkeää, että ennakkovaikuttamislinjauksissa tuodaan esiin Suomen osaaminen tiedon keräämisessä ja jalostamisessa sekä valmius osallistua aktiivisesti työhön EU-tasolla. Ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset on huomioitava valmistelussa. Joissakin tapauksissa EU:n ulkopuolisiin maihin riippuvuuden vähentämisellä voi kuitenkin olla positiivisia globaaleja ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia , vaikka niistä jouduttaisiinkin hetkellisesti tinkimään paikallisesti.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että komissio huomioi valmistelutyössään kaivostoiminnan vaikutuksia tasapainoisilla ja tutkittuun tietoon nojaavilla tavoilla. Myös Suomen linjauksessa voisi painottaa tutkitun tiedon tärkeyttä toiminnan vaikutusten arvioinnin taustana.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom
ekonomisti